

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

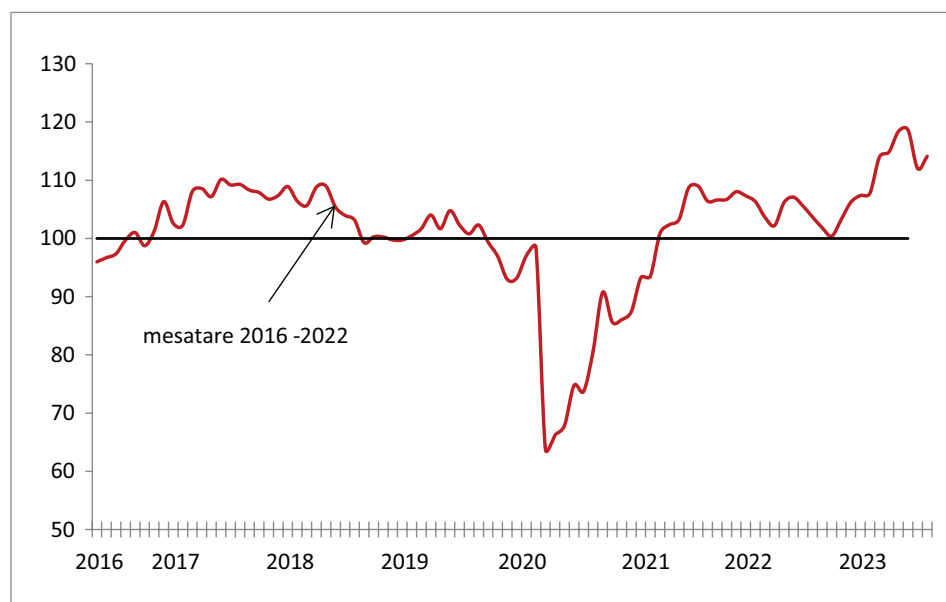
1 SHTATOR 2023

** Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e Komisionit Evropian për harmonizimin e Vrojtimeve të Besimit.*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) shënoi nivelin 114.1 në muajin gusht, me rritje prej 2.1 pikësh në krahasim me muajin korrik, duke qëndruar 14.1 pikë mbi mesataren afatgjatë (Grafik 1). Rritja e TNE-së u përcaktua nga rritja e besimit në sektorët e *shërbimeve* dhe *ndërtimit*. Ndërkohë, besimi në bizneset e *tregtisë* dhe të *industrisë*, si dhe besimi konsumator regjistruan rënie (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

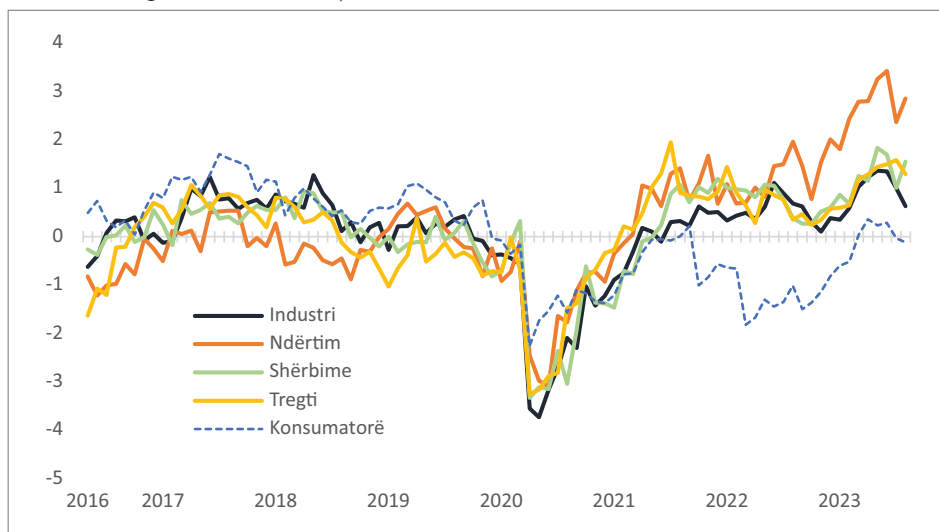

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) ra me 5 pikë përqindje në muajin gusht, i ndikuar nga vlerësimet jo optimiste për *prodhimin aktual* dhe për *kontratat porositëse*. Megjithatë, niveli i TBI-së qëndron 8.8 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafiku 2). Pritjet e bizneseve për *prodhimin* në këtë sektor dhe për çmimet që këto biznese do të vendosin në të ardhmen, janë në rënie (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) u rrit me 5.1 pikë përqindje në muajin gusht. Ky tregues qëndron rreth 30 pikë përqindje mbi mesataren afatgjatë (Grafik 2). Rritja këtë muaj u përcaktua si nga vlerësimet më të mira për *aktivitetin aktual ndërtues*, ashtu dhe për nivelin e *porosive* aktuale. Pritjet për *punësimin* janë në rritje dhe ato për çmimet në të ardhmen janë në rënie (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

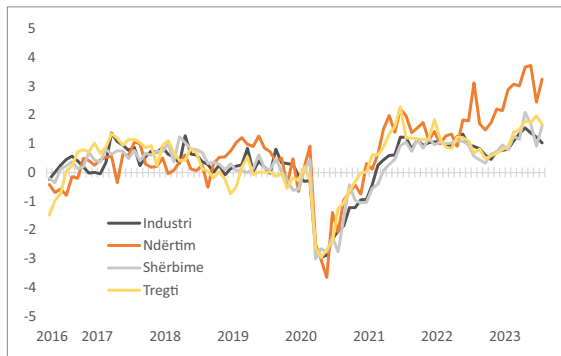
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) u rrit ndjeshëm me 8.6 pikë përqindje në muajin gusht. Niveli i TBSH-së qëndron në intervalin e vlerave më të larta historike, rreth 24.4 pikë përqindje mbi mesataren afatgjatë (Grafik 2). Të dy komponentët përbërës të treguesit, *ecuria aktuale e aktivitetit* dhe niveli i *kërkesës*, kanë regjistruar rritje të fortë. Pritjet e bizneseve për çmimet në të ardhmen janë në rritje (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) u tkurr me 2.8 pikë përqindje në muajin gusht, i ndikuar kryesisht nga vlerësime jo optimiste mbi *ecurinë aktuale* të biznesit. Në të kundërt, bizneset e sektorit presin një rritje të *porosive* dhe të *ecurisë së biznesit* në të ardhmen e afërt. Niveli aktual i TBT-së qëndron rreth 12.5 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Pritjet për *punësimin* dhe çmimet në të ardhmen janë vlerësuar në rënie (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

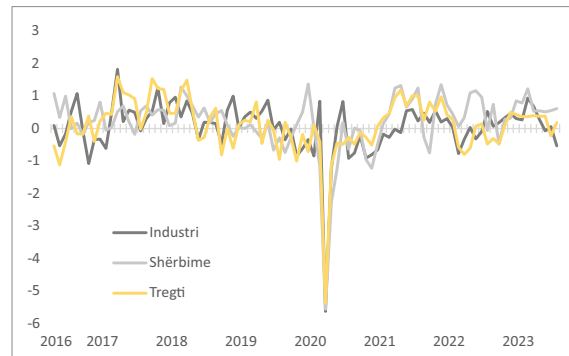
Treguesi i besimit konsumator (TBK) vijoi të bjerë lehtësisht edhe në muajin gusht, me 0.5 pikë përqindje. Megjithë rënien e dy muajve të fundit, niveli aktual i treguesit mbetet 1.6 pikë përqindje mbi mesataren historike. TBK, këtë muaj, u përcaktua nga pritjet më pak optimiste për situatën *financiare* dhe *blerjet në shumë të mëdha* për të ardhmen (Grafik 2). Pritjet për nivelin e përgjithshëm të çmimeve dhe *punësimin në të ardhmen* janë rishikuar për lart.

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

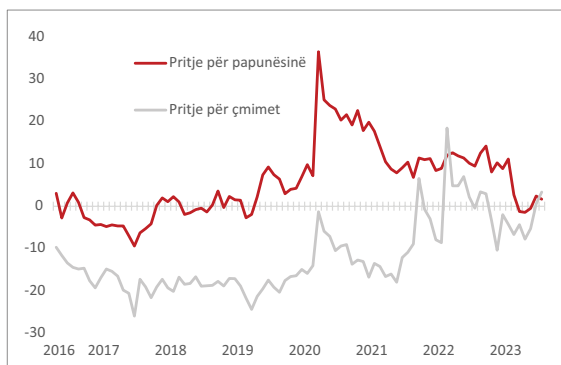
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

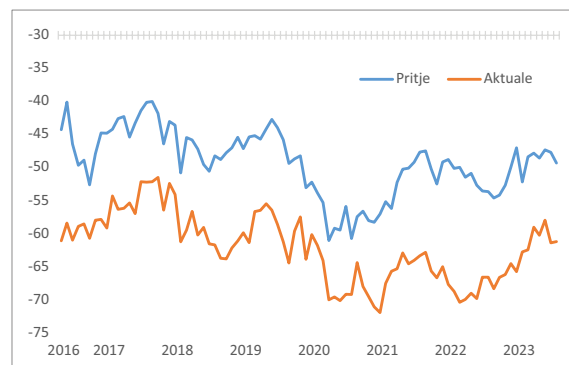
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2023						Situata aktuale	
	min	mes	max	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-60.4	-9.9	7.0	2.6	5.2	7.0	6.8	2.3	-2.7	↓	+
Ndërtim	-58.1	-23.3	9.8	3.2	3.3	8.0	9.8	-1.2	3.9	↑	++
Shërbime	-45.4	8.8	35.9	26.8	25.2	35.9	33.7	22.9	31.5	↑	++
Tregti	-32.6	-0.3	17.4	10.1	11.0	12.5	13.1	13.9	11.1	↓	++
Konsumator	-40.3	-26.7	-16.3	-26.4	-24.5	-25.2	-24.9	-26.8	-27.3	↓	=

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

**) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

***) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2022	2023							
	Dhjet	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qersh	Korrik	Gusht
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	15.2	16.0	16.7	22.0	26.5	30.2	27.0	24.4	20.8
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-14.8	-15.8	-9.2	-7.6	-1.1	-4.3	-3.9	-8.8	-13.4
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-18.2	-19.4	-17.4	-6.6	-9.7	-4.9	-2.6	-8.9	-15.4
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-5.3	-2.5	-5.5	-1.2	-3.9	-3.4	0.9	0.3	4.7
Prodhimi pritje (pyetja 5)	35.2	33.5	33.0	40.4	37.6	33.3	29.3	30.8	24.3
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	27.1	32.0	18.3	14.8	16.1	17.9	18.9	17.5	9.1
Punësimi pritje (pyetja 7)	7.0	10.8	11.7	15.5	17.5	16.4	12.7	8.1	10.7
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	12.8	12.2	20.8	23.0	22.3	30.1	30.7	15.7	25.1
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-22.6	-26.3	-21.8	-16.6	-15.7	-14.0	-11.1	-18.2	-17.3
Punësimi pritje (pyetja 4)	7.9	12.9	18.6	18.9	15.7	13.8	15.8	9.7	12.9
Çmimet pritje (pyetja 5)	32.9	25.6	34.6	28.7	19.3	18.8	26.3	25.7	17.4
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	16.4	20.5	17.7	25.7	23.8	39.7	32.8	19.8	31.8
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	16.5	21.0	17.8	27.9	26.7	32.1	34.6	26.0	31.1
Kërkesa pritje (pyetja 3)	27.8	33.2	32.6	37.0	29.9	30.1	29.7	30.1	30.7
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	5.1	10.4	5.7	10.0	12.7	17.0	16.7	16.1	12.6
Punësimi pritje (pyetja 5)	7.1	7.5	16.0	21.1	9.5	13.2	13.1	11.4	11.3
Çmimet pritje (pyetja 6)	20.7	24.3	19.8	19.6	8.3	13.9	13.4	15.9	18.2
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	2.7	4.8	6.5	14.8	16.4	21.4	20.5	24.4	19.3
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	3.2	2.1	5.6	2.6	3.8	5.0	0.6	0.4	4.3
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	21.7	23.7	23.7	25.3	30.3	23.4	25.3	15.8	20.7
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	28.1	27.3	26.5	26.5	26.9	26.6	26.6	19.1	24.1
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	5.6	4.0	3.2	5.3	5.6	3.6	5.6	3.3	2.9
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	24.6	21.8	15.5	13.9	9.1	23.0	13.8	18.5	8.0
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-20.1	-16.6	-16.5	-14.5	-15.0	-13.6	-13.6	-15.8	-14.9
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	-3.0	-1.9	0.4	4.5	6.4	4.6	4.3	1.6	0.2
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-30.2	-27.7	-30.3	-27.3	-24.6	-23.8	-22.5	-23.8	-23.6
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-8.7	-6.3	-4.4	0.6	2.6	3.2	1.5	0.1	1.0
Çmimet aktuale (pyetja 5)	46.5	49.2	46.5	45.6	49.5	44.0	46.6	51.2	52.6
Çmimet pritje (pyetja 6)	-10.4	-2.0	-4.2	-6.7	-4.4	-7.8	-5.3	0.5	3.3
Papunësia pritje (pyetja 7)	10.3	8.8	11.2	2.7	-1.2	-1.5	-0.5	2.4	1.7
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-64.5	-65.7	-62.7	-62.4	-59.0	-60.2	-58.0	-61.4	-61.2
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-49.9	-47.0	-52.2	-48.4	-47.8	-48.6	-47.3	-47.7	-49.3
Kursimi aktual (pyetja 10)	-42.1	-48.2	-50.3	-44.4	-41.9	-42.6	-43.3	-45.2	-43.8
Kursimi pritje (pyetja 11)	-41.1	-41.8	-44.3	-39.9	-39.9	-39.5	-39.4	-42.6	-43.2
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	1.6	1.7	3.2	4.2	3.4	4.2	2.8	0.1	-0.8

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve, të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.